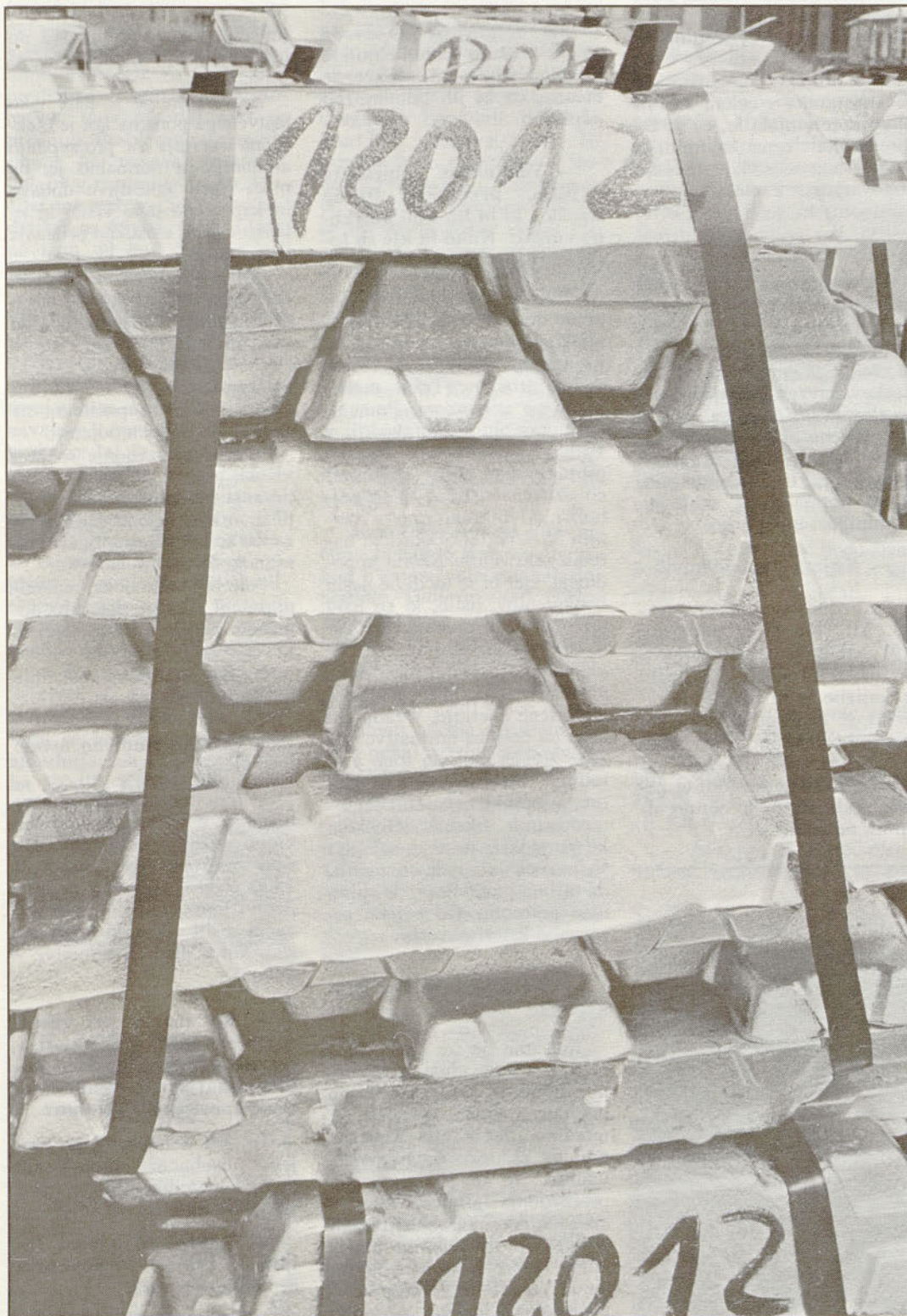

Aluminij

glasilo podjetja **TALUM, d.o.o., KIDRIČEVO**

Pogovor z direktorjem
Taluma Danilom Toplekom

Ne bomo mogli ostati osamljen otoček

Če bi bil Aluminij tednik, bi bila tale informacija dokaj sveža, ker pa je mesečnik, ali še kak dan več, so nekateri podatki že malce stari (cena aluminija), a za nas še vedno zanimivi, saj ne spremljamo dnevno gibanja na trgu.

— V prejšnjem pogovoru za Novice ste opisali dokaj resno situacijo aluminjske industrije v svetu in omenili Bruseljske pogovore, ki naj bi dali odgovor na to, kakšna bo usoda te proizvodnje v prihodnje.

Namen sestanka največjih proizvajalcev aluminija zahodnih držav je bil, najti ukrepe za zmanjšanje ponudbe primarnega aluminija na trgu, torej izenačitve ponudbe s povpraševanjem in s tem doseči vpliv na ceno, kajti takšna kot je danes, ne omogoča preživetja v aluminijski industriji.

Drugi namen sestanka pa je bil najti dogovor z državami nekdanje Sovjetske zveze, predvsem z Rusijo, da bi omejili količine aluminija, ki jih pošiljajo na zahod, pretežno v Evropo.

Danes še nikomur ni popolnoma jasno, kaj je bilo dogovorjeno (sestaneček je bil večinoma za zaprtimi vrati), kaj podpisano, govori pa se, da so se zahodnjaki odločili za omejitev kapacitet za milijon in pol ton, in da so Rusi sprejeli obvezo, da bodo zmanjšali ka-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ne bomo mogli ostati osamljen otoček

Nadaljevanje s 1. strani

pacitete za 500 tisoč ton. Nihče pa ne ve, kako se bo to izvajalo v praksi in kakšne so možnosti za kontrolo tistega, kar počnejo Rusi, prav tako pa tistega, kar bo storil zahod.

V času pogovorov je borza seveda takoj reagirala in cena aluminija je v nekaj dneh poskočila na skoraj 1300 dolarjev za tono. Čeprav je v zadnjih dneh nekoliko padla (1259 dolarjev), gre za najvišjo ceno v zadnjih 16 mesecih.

Konec februarja se bodo pogajanja nadaljevala v Kanadi in verjetno bo takrat usoda tega dogovora tudi bolj jasna.

Zgodi pa se lahko tudi, da dogovora ne bodo upoštevali in cena aluminija bo občutno padla, celo pod 900 dolarjev za tono, kar bi povzročilo hitro nekontrolirano zapiranje kapacitet. Učinek bi bil na koncu sicer enak — zmanjšana ponudba, vendar z mnogo težjimi posledicami, kot če se tega lotimo kontrolirano.

— Na srečanju upokojencev ste dejali, da v Talumu ne potrebujemo tujega kapitala, "pravzaprav ničesar, le normalno ceno električne energije". Ste jo za letos že dogovorili?

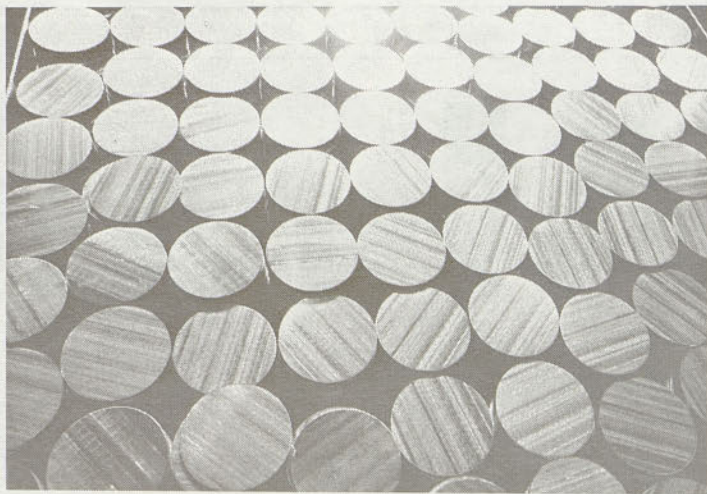
Lani smo z elektrogospodarstvom dosegli dogovor za neko normalno ceno električne energije. Deloma nam je uspelo uveljaviti naše zahteve po tem, naj se cena električne energije giblje v odvisnosti s ceno aluminija. Sekretariat za energetiko pa vztraja na tem, da se cena za proizvodnjo aluminija oblikuje z določenimi popusti vsakokrat veljavnega

tarifnega sistema. To pa nam povzroča velike težave, kajti prihaja do nihanja cene, odvisno od visoke, srednje ali nizke sezone elektrogospodarstva, medtem, ko je naš odjem konstanten in konstantna je tudi prodaja. Veliki likvidnostni problemi se pojavljajo v času visoke sezone, ki z zadolževanjem, ali neplačevanjem in temu sledečimi visokimi zamudnimi obrestmi, povzročajo slabšanje cene v naslednjem obdobju. Naš predlog je, da se določi izhodiščna cena za aluminijsko industrijo, ki bo konstantna v celem letu in se bo spreminjala le, če se bo spremenila cena aluminija. Prav o tem se sedaj ponovno pogovarjamo z elektrogospodarstvom, ki se nagiba k tej rešitvi, kar pa ne morem reči za Sekretariat za energetiko.

Računamo, da bomo uspeli ostati pri ceni 3,7 pfeninga za kilovatno uro, če bi bila cena aluminija 1160 dolarjev, seveda, če bi se gibala za 20 odstotkov navzgor, skupaj s ceno aluminija. To je naš cilj. S takšno ceno električne energije in ob takšni ceni aluminija ostajamo pri tistih normativih, ki so normalni za svetovno aluminijsko industrijo.

— Kaj pa stari dolгови?

Še vedno so v fazi reševanja. Mi smo sicer podpisali prvi pobot za odpis dolgov, kar pa še ni storil Eles, zato preknjižbe še ni bilo. Prav tako pa še ni dogovorjeno, kaj bo s preostankom dolga, tako da je predvsem odvisno od Sklada, kako se bo lotil te zadeve, kajti Elesu so očitno nikamor ne mudi.

Stari dolгови pa nas seveda na nek način obremenjujejo pri bilancah, vendar nihče ne računa, da bi jih bilo možno odplačati.

— Velikokrat omenjate stroške, predvsem fiksne stroške, ki bi jih bilo potrebno znižati. Kako in kje so torej še rezerve?

Za vsako kapitalno intenzivno industrijo, kar pa aluminijska industrija vsekakor je, je najpomembnejše obvladovanje stroškov. Tržni mehanizmi so neizprosni. Pomeni, da moraš biti v proizvodnji v vsakem potrošku in strošku primerljiv z ostalo konkurenco oziroma tistimi, ki so najboljši. V Talumu smo v zadnjih letih na tem področju naredili zelo veliko. Skoraj ni področja, kjer bi se ločili od naših konkurentov, tistih, ki so nam bili vzor in so vedno dokazovali, da to vrsto proizvodnje obvladujejo. To lahko rečemo za normative porabe surovin, električne energije, v zadnjem času pa celo za normative porabe živega dela na tono aluminija. Približujemo se jim tudi v porabi nekaterih takoiimenovanih fiksnih stroškov, ki mnogokrat to niso, saj smo se na nekatere tako navadili, da niti ne pomislimo, da sploh niso potrebni. Tu je tista rezerva, o kateri govorim.

— Ste lahko še bolj konkretni?

Kotlarna je že ena tistih enot, ki več ne služi proizvodnji aluminija, nima trga in ne pravega odjema. Zvedati se moramo, da je bila kotlarna grajena za neko drugo proizvodnjo, ki se je imenovala proizvodnja glinice, torej z drugačnimi karakteristikami odjema in drugačnimi potrebami. Danes služi le za ogrevanje Taluma in tistih, s katerimi ima sklenjeno pogodbo

(naselje Kidričevo in dva do trije drugi porabniki) in za Silkem.

Za Silkem pa je para tako bistvenega pomena kot je električna energija za proizvodnjo aluminija in normalno je, da mora imeti zanesljivo dobavo in kapaciteto take vrste, ki se lahko dovolj elastično prilagaja potrebam.

Talum gleda na to drugače, saj skuša znižati porabo energije in preprečiti neracionalno trošenje energije, kajti to je strošek. To sta ti dve stvari, ki ne gresta skupaj — na eni strani velika kapaciteta, na drugi zelo majhen odjem.

Stroški proizvodnje so previsoki, prav tako stroški vzdrževanja teh kapacitet (ki praktično nikoli niso desegli tega, za kar so bili planirani), zato jih ni mogoče več obvladovati.

Potrebni bodo dokaj radikalni posegi. Analize potekajo, določene odločitve so že sprejete in vsa stvar bo končana

že pred začetkom naslednje kurilne sezone.

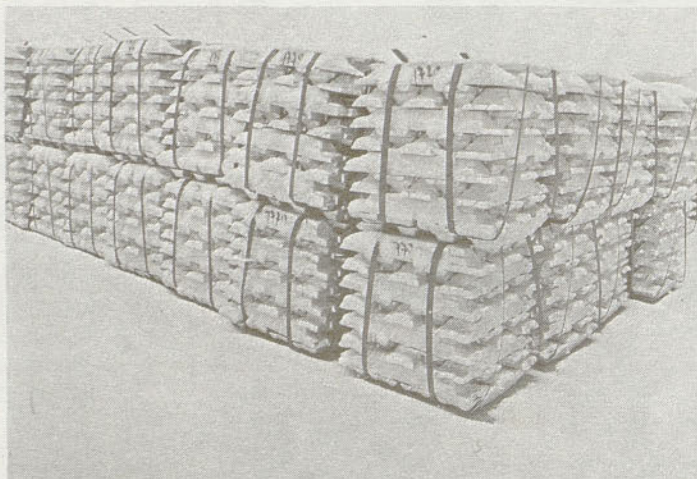
— Koliko ljudi bo ostalo brez dela?

V tem trenutku še nimam točnega podatka, vendar ne vidim večjih problemov. Če smo znali poskrbeti za okoli 1300 viškov (Talum v celoti), potem bomo tudi na ustrezen način rešili viške, ki bodo nastali kot posledica odločitve v kotlarni.

— Ko sva že pri viških (pojavi se bodo še tudi v ostalih enotah), recite, kolikšno naj bi bilo realno število zaposlenih v Talumu?

To, kar delamo, bi po mojem osebnem prepričanju zmogli narediti tudi z manj kot 1000 ljudmi.

— Kakšni so odnosi Talum — Impol? Je povezava še vedno nujnost?

Izobraževanje za boljše delo

Mesto aluminija v Slovenije je potrebno opazovati izključno skozi to, kaj se z njim dogaja, ko zapusti naše dvorišče. S tem pa ne moremo biti zadovoljni ne mi, ne tisti, ki nas opazujejo od zunaj, kajti z aluminijem se v naslednjih fazah predelave zgoti zelo malo.

Kdo je kriv? Mi svoje obveznosti izpolnjujemo v količini in kvaliteti. Škripati pa začne pri vseh naslednjih fazah, začenši z Impolom, da ne govorim o vsej ostali industriji, ki naj bi tovrstne izdelke uporabljala. Industrijska rast v Sloveniji je močno padla, govorijo sicer o oživljanju, vendar mi tega ne zaznavamo. Impol je npr. moral pretežni del svoje proizvodnje usmeriti v izvoz, kar je tudi za nas zanimivo, saj gre za višjo fazo predelave in prinaša večji dohodek, toda plačilni roki so predolgi. Problem je v tem, da Impol ne uspeva poravnati dolgova v razumnem roku. Plačilni rok smo mu iz 30 dni podaljšali na 45 dni, toda še vedno nam od lani dolguje več kot 4 milijone dolarjev.

To nam povzroča izredno velike likvidnostne probleme in težave pri pokrivanju obveznosti do svojih dobaviteljev.

V takšnih težavah je težko sprejeti vse argumente, ki jih navajajo v opravičilo. Eden je vsekakor ta, da so plačilni roki za polizdelke v tujini neprimerno daljši kot za primarni aluminij in segajo tudi do 100 dni. Približuje pa se tudi čas, ko bo moral Impol začeti odplačevati svoje kredite za stiskalnice, zato nas pri urejanju medsebojnih odnosov že to pomlad čaka ogromno težav.

— Na ustanovni seji sveta delavcev ste dejali: "Ko se bo življenjska doba celic končala, se bo izpela zgodovina aluminija, teh 15 let pa je treba živeti". Kako? Kakšni so daljnosežni načrti?

Ko govorimo o proizvodnji aluminija v Kidričevem, se moramo zavedati, kje to Kidričevo leži. Je v Sloveniji,

Slovenija je zaenkrat še v Evropi in s tega stališča je potrebno ocenjevati bodočnost aluminijske industrije pri nas, kot se ta ocenjuje v Evropi. Ocene o nadaljnji usodi aluminijske industrije v Evropi pa so dokaj deljene, vendar se nagibajo k splošni ugotovitvi, da tu ni dolgoročno ugoden in pravi prostor za tovrstno proizvodnjo. Vzrok za takšna razmišljanja je vsekakor povezan z razpoložljivimi količinami dovolj poceni električne energije, ki pa je Evropa, razen z nekaj izjemami (Norveška in Francija) nima.

Kaj storiti v tem prihodnjem obdobju, kako preiti na kaj drugega, je odvisno od tega, kako bodo reagirali lastniki tovrstne proizvodnje (ve se, da je to država). Videli bomo, ali razmišlja o uresničevanju drugačnih razvojnih ciljev in ima tudi sredstva zanje. Ni razvoja in ni prehajanja v dodatne proizvodnje brez denarja. Zavedati pa se moramo, da se nikoli ne bomo mogli obnašati kot izoliran otoček. Za nas bodo veljale tiste ekonomske zakonitosti kot veljajo za ostali evropski prostor.

— Po dolgem času smo dočakali nekoliko višji osebni dohodek. Kaj pa stimulacija? Namenjena je bila kot spodbuda za boljše delo. Doseglej pa smo ocene uporabljali le kot argument pri dolecanju viškov.

Zaradi blokade na žiro računu za nas še vedno velja zakon o zajamčenih osebnih dohodkih. Tudi rezultati poslovanja še niso odlični, pa kakorkoli jih opravičujemo s stanjem na aluminijem trgu. Vse je seveda res, toda če hočemo povečati plače, moramo imeti takšne rezultate, da nam nekaj ostaja. Nam pa ne ostaja nič.

Dodatno so vse omejitve pri izplačilu plač vezane na zajamčene osebne dohodke. Ta dva elementa je potrebno upoštevati pri razmišljanju o tem, kako bomo povečevali plače v tem letu, za koliko in kdaj.

Za izplačilo stimulacije smo bili vedno v dilemi, celo pri zadnjem izplačilu smo razmišljali, naj maso, ki smo jo namenili povečanju, povečamo linearno z vrednostjo točke, kar se je tudi zgodilo, ali damo za stimulatивно nagrajevanje po posameznih skupinah.

Pri naslednji možnosti, ki nam bo dana, bomo skoraj gotovo dodatno maso za osebne dohodke porazdelili po uspešnosti posameznikov.

Vera Peklar

Ker svet delavcev ni to, kar je bil delavski svet, bo potrebno dodatno izobraževanje članov sveta, da bodo lahko odgovorno opravljali zaupano nalogo in kot organ delavcev ščitili njihove interese.

Vodstvo družbe Talum je namenilo sredstva tudi za to vrsto izobraževanja in 18. februarja so imeli člani sveta že prvi celodnevni seminar na katerem so se seznanili s pristojnostmi sveta delavcev ter pristojnostmi organizacij sindikata in organov, ki predstavljajo delavce na področju soupravljanja. Slišali so tudi o nalogah in pravicah članov sveta delavcev in normativnih predpisih, ki urejajo področje soupravljanja delavcev v družbah z omejeno odgovornostjo doma in v tujini.

Predavatelja sta bila zunaja gosta, strokovnjaka s podjetja, ki se ukvarja z gospodarskim svetovanjem, s kadrovske pravne inženiringom ter zaščito pravic industrijske lastnine.

Člani sveta delavcev so slišali veliko novega in dobili o povedanih temah tudi pisno gradivo, v katerega bo potrebno pogledati še marsikaj in poiskati kak odgovor, kadar bo šlo zares. Odgovore na nakatera vprašanja so dobili že sedaj, veliko lažje pa bi se bilo pogovarjati čez čas, ko se bodo člani sveta že soočili z dejstvi, o katerih bo potrebno odločati.

Nekaj članov sveta delavcev sem povprašala, kaj menijo o seminarju in takšni obliki izobraževanja:

— **Dragica Leskovar**, predsednica sveta delavcev: Bilo mi je zelo všeč. Predavatelja sta bila odlična in zelo dostopna. Dobili smo ogromno informacij. Bilo je res koristno.

— **Marjan Kolarič**, član: Takšno izobraževanje je po-

trebno. Toda pričakoval sem, da bom dobil več napotkov za konkretno naše delo v Talumu. Za težave, s katerimi se bomo najprej srečevali in ji zdaj že nekako slutimo.

Svoje sodelavce sem seznanil z vsebino seminarja. Povedal pa sem jim tudi jasno, da npr. plače niso v naši pristojnosti, kajti o tej temi je bilo že veliko govora.

Češ, tam si, reči. Pa nimam kaj, to je delo sindikata.

Vsekakor pa je bil seminar koristen.

— **Milko Ahec**, član: Osebnostno menim, da je bil seminar poučen. Seznanili so nas s pravicami in pristojnostmi in opozorili na dolžnosti.

Pri tem moram poudariti, da pravice sveta delavcev ne segajo v odločanje pravic družbe. Člani tako ne moremo aktivno vplivati na plače, to je delo sindikata.

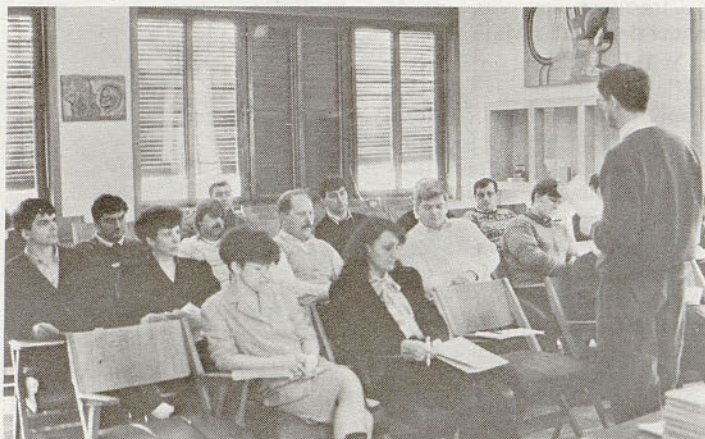
Mislím pa, da lahko delavci in člani sveta s svojo aktivnostjo zelo dosti pripomoremo k dobremu sodelovanju oziroma dogovarjanju z vodstvom družbe in tako s skupnimi močmi rešimo tudi standard delavcev.

— **Ivan Ogrinc**, namestnik predsednika sveta:

Dobili smo smernice za delo. Kaj več tudi nisem pričakoval. Čas bo prinesel svoje, saj ne vemo s čim vse se bomo srečevali. Vprašanje je, če bo tudi v stvarnosti tako kot nam pravijo. Tudi v samoupravljanju je bilo v začetku vse lepo in prav.

V razgovoru smo postavili res nekaj vprašanj, ki se niso vezala na povedano temo, toda nas zanima marsikaj, kar se tiče Taluma. Mogoče bi bilo res dobro, da se srečamo čez pol leta ali leto dni, ko bi se lahko pogovarjali o konkretnih primerih. Vera Peklar

Na prvi seji

Predsednica, ki ne bo razočarala

Dragica Leskovar

Pravijo, da smo med prvimi v Sloveniji izkoristili ponujeno priložnost do pravice in izvolili svet delavcev, ki bo ščitil naše interese in kot vez med vodstvom in nami sodeloval pri upravljanju družbe Talum.

Odgovorno funkcijo vodenja je prevzela Dragica Leskovar, mlada, simpatična in samozavestna ekonomska tehničarka, z željo, postati še kaj več.

— Ves čas sem imela željo po nadaljevanju šolanja, toda prišlo je drugače - lju-bezen, gradnja, otrok... Želja je ostala in kakšno višjo šolo bom še končala.

Dragica izhaja iz velike družine, kar šest otrok je bilo pri hiši, ki se še sedaj redno srečujejo, saj mama pravi, "da morajo skupaj držati". Morda od tod Dragičina neposrednost in prilagodljivost, saj se zna takoj vključiti v skupino, družbo, se pogovarjati, skratka, zna biti prijetna.

— Včasih se tudi potrudim, da bi bilo prijetno vsem ljudem, ki so ob meni, pa naj bo to v družbi ali službi.

Kot kaže, ji to uspeva, saj slišim o njenih nekdanjih in tudi sedanjih sodelavkah same lepe besede.

Dragica Leskovar je doma v Cirkovcah, je poročena in mama desetletne Maje.

V Talum, takrat še TGA, je prišla naravnost iz šolskih klopi. Niti pravih počitnic si ni privoščila. Bilo je julija 1979, ko so jo sprejeli v službo za plan in analize, kjer je ostala vse do danes.

— Takoj sem se začela ukvarjati s statistiko in analizami. Rada sem delala in še rada delam v tej službi.

Srečo je imela tudi s predstavljenimi, ki jih je menjala kar nekaj. Prevladovale so ženske. Pri vseh je lahko po-

tešila svojo radovednost, ki ni bila majhna.

— Vse, kar me je zanimalo, sem lahko vprašala in dobila tudi odgovor. Pa veš, kaj pomeni, ko si še tak "zelen" začetnik, pa si znaš, in tudi drugim, zračunati plačo do zadnjega odstotka. Pa še marsikaj.

Še vedno sem rada z vsem na tekočem. Lahko preberem vse akte, organizacijske predpise, vem, kje jih dobim, koga vprašati, da pridem do podatkov, ki jih potrebujem.

Mislím, da mi bo po tem delu dolgčas. Tu je namreč vse: vpogled v proizvodnjo, v prodajo, vse zaloge, izvoz, ogromno podatkov na enem mestu.

Hitro opazim, če kaj ni prav, najdem napako in že sem tisti vragec, ki kliče naokoli, da stvari popravimo. Delo mi je popestril računalnik. Delam v wordu in qatru pro. Osnove za word sem dobila na tečaju, qatru pro pa sem se naučila kar sama in vedno bolj sem navdušena nad možnostmi, ki mi jih daje.

Že dolgo se nisem pogovarjala z nekom, ki bi tako vneto pripovedoval o delu, ki mu je že od vsega začetka v veselje.

Pa kljub temu sega njen svet zadovoljstva tudi dalj od službe. Delo s številkami si je popestrila z dejavnostmi v

nekdanjih družbenopolitičnih organizacijah, začeni z mladino, kjer je bila tudi predsednica. Po porodniškem dopustu pa so jo povabili v sindikat.

— Bila sem še mlada in presenetilo me je povabilo v sindikat. Pa sem šla. Mandati so se menjavali, jaz pa sem kar ostajala v eni ali drugi funkciji v sindikatu. Spoznala sem ogromno ljudi in težave, s katerimi so se srečevali. Vesela sem bila, če sem lahko pomagla, če ne drugače z navsvetom, kam naj se v težavah obrnejo po pomoč.

Tudi v krajevni skupnosti se skoraj nič ne zgodi, da ne bi bila Dragica zraven. Rada pomaga, pa naj bo to pri krvo-dajalcih, rdečem križu, prosveti, krekoli pač. Streči na veselici, zanjo nič novega.

Po vseh teh letih delovanja v sindikatu, so jo prav tam nagovorili, naj kandidira v svet delavcev.

Pa je. Na volitvah je dobila dovolj glasov in pristala celo na to, da jo je sindikat predlagal za najvišjo funkcijo v svetu delavcev, za predsednico. Na tajnem glasovanju, sicer za samo en glas razlike, je zmagala in takoj prevzela vodenje seje. Zahvalila se je za zaupanje in samozavestno zadržala, da ne bo razočarala.

In če bi se izšlo drugače? Bi bila razočarana?

— Ne, bila sem pripravljena na vse, saj sem vedela, da imam protikandidata, in to fejest fanta.

Vem, da ne bo lahko, vem pa tudi, da bom porabila svojo energijo, za vodenje sveta delavcev tako kot pričakujejo od mene oziroma tako kot mora delovati. To ne bo le gola formalnost.

Ne bojim se sodelovanja z vodstvom, čeprav me nekateri strašijo, da bo težko. Normalno je, da pride tudi do konfliktov in prav je, da se potem pogovorimo. Zato smo tam. Pa kaj, če jih dobim "po glavi", tudi na to sem že vajena po sindikani liniji, ampak vse to je normalno.

S člani sveta se še ne pozna prav dobro, toda občutek ima, da bodo lahko sodelovali in dobro delali.

— Čutim zaupanje in zelo sem vesela, da je bilo že po prvi seji nekaj klicev po telefonu, kar pomeni, da so pripravljene sodelovati. Po-bude že prihajajo. Mislím, da bomo dobro delati.

To si želimo tudi vsi v Talumu. In če bo tako, bomo o svetu delavcev in predsednici še veliko pisali. Toda na nekaj vas moram opozoriti že sedaj, da ne bo razočaranja, plače niso v njenih rokah. Zanje se mora dogovarjati sindikat.

Vera Peklar

KADROVSKE VESTI

I. Upokojeni v mesecu novembru 1993

Vodstvo

2492 SUKIČ Janez

II. Zapustili podjetje

1. Zapustili podjetje Talum in se zaposlili v drugem podjetju, ki je last Taluma.

2. Ostali, ki so zapustili podjetje

DE Predelava

6976 FERATI Ferid
8132 KANJŠEK Jože
5841 GAJIČ Jovica

DE Proizvodnja anod

8165 MARCIUS Franjo

DE Vdrževanje

6822 HORVAT Stane
8043 LAH Dušan
6210 JERENKO Marjan
7766 ŽNIDER Janko
3420 KODERMAN Jakob

DE Zagotavljanje kakovosti

5325 CENČIČ Matjaž

DE Livarna

5087 HORVAT Ljubo

Strokovne službe

4035 PŠAJD Kristina
7400 KOŽELJ Mirko

III. Zapustili podjetje v mesecu decembru 1993

1. Zapustili podjetje Talum in se zaposlili v drugem podjetju, ki je last Taluma

DE Vzdrževanje

5004 PETROVIČ Alojz
5550 BENC Ivan
5364 ARNUŠ Milan
3806 PERŠUH Anton
4185 SLAMERŠAK Janez
5608 KIRBIŠ Slavko

5287 FRČEC Stanislav

2. Ostali, ki so zapustili podjetje

8342 PIGNAR Janko
7033 KOJČ Dušan
6184 HORVAT Miran
5766 KNEŽEVIČ-AGIČ Ana

DE Elektrolize

8626 SIMONIČ Matjaž

DE Vzdrževanje

6478 STOJADINOVIČ Dragi

DE Zagotavljanje kakovosti

8510 PŠENIČNIK Robert

I. Zapustili Talum v mesecu januarju 1994

DE Energetika

8169 NOVAK Miran

DE Elektrolize

8244 ERŠEGOVIČ Vladimir
8363 KOČET Mirko
8364 ERNEČIČ Stjepan

DE Proizvodnja anod

6548 LENART Marjan

VI. Zapustili Talum v mesecu februarju 1994

DE Elektrolize

8236 NOVAK Zlatko

DE Proizvodnja anod

7087 IVANČIČ Slavko

ČEPRAV ZDRAVJE NI VSE, JE PA VSE DRUGO BREZ ZDRAVJA NIČ

(Nitsche)

Dieta pri želodčnih težavah

DOVOLJENO

Pijače: razen ruskega čaja vse vrste ne presladkih čajev, mleko, kava, slatine, sadni sokovi, kislo mleko, jogurt.

Juhe: vse vrste pasiranih zelenjavnih juh, juha iz telečjih kosti, kurja juha, sluzasta juha in močnata juha.

Zakuhe: riž, rezanci, krpiče, zdrob, vlivanci, ovseni kosmiči, kruhove rezine, ribana kaša, zdrobovi žličniki, močnik, ponvičniki.

Meso: mlada govedina, telečje meso, kurje meso, domači zajec, mlada jagnjetina, mlada srna. Nemastna sesekljana šunka, dietni izdelki.

Drobovina: jezik, telečje noge, telečja glava, priželjce, telečja jetra, možgani.

Meso naj bolnik uživakuhan, sesekljano, pri dobrem počutju tudi pečeno.

Ribe: dovoljene so vse sveže morske in sladkovodne ribe.

Zabela: surovo maslo in kuhano maslo, rastlinska olja, dobra sveža margarina; v skrajnem primeru zmes polovice svinjske masti in polovice masla, sladka in kisla smetana.

Dovoljene so le majhne količine maščobe, ker je težko prebavljiva.

Zelenjava: cvetača, špinata, korenje, sladka in kisla repa, kolerabica, mlad grah, mlad fižol v stročju, paradižnik, buče, pretlačen ohrovt, zelje, pesa, por. Pripravljamo jo samo kuhano ali dušeno z dietnim prežganjem ali bešamelom.

Krompir: pire krompir, zmečkan krompir, krompir v kosih, v oblicah.

Solata: mehka glavната solata, motovilec, paradižnik (olupljen).

Zgoraj naštetja zelenjava kot solata. Solato pripravljamo z oljem, s citrono ali sadnim kisom. Kdor je navajen, jo lahko dela tudi s smetano.

Močnate jedi: vse mlečne jedi, testenine, domač in ku-

pljen riž, polenta, kaša, zdrob, rahli cmoki (sirovi, kruhovi).

Sladice: razne kreme: vanilijeve, karamelne, pudingove — čokolada.

Rahlo, ne preveč sladkano pecivo, rahle močnate jedi, pripravljene z mlekem, smetano, z jajci, moko, na primer razni narastki in pudingi.

Kruh: en dan star bel ali črn pšenični kruh, prepečenec, lahko tudi iz črne moke.

Siri: skuta in vsi ostali nemastni siri: trapist, tolminski, bohinjski sir, ementalški sir.

Jajca: kot dodatek k različnim jedem, samostojno le mehko kuhana.

Sadje: sveži sadni sokovi, olupljena nastrgana jabolka, pasirane breskve, banane.

Kompoti: ne preveč sladki, sveže pripravljene, pasirani: jabolka, breskve, hruške, banane.

Začimbe: peteršilj, v majhnih količinah majaron.

PREPOVEDANO

Alkohol, črna prava kava, ruski čaj.

Vse mastne juhe, kisla juha, goveja juha.

Razne težke in mastne zakuhe, npr. ocvirkovi štruklji, fritati, ocvrt grah, mesni zavitek itd.

Prekajeno meso, klobase, salame, svinjsko meso, ovčje meso, divjačina, gosje meso in račje meso, pljučka, ledvičke, vampi, svinjska in goveja jetra, vse konzervirano meso, meso v solati.

Vse ribje konzerve in mastne ribe.

Loj, slanina, zaseka, ocvirki, svinjska mast, vsa razbeljena maščoba.

Kislo zelje, nepretlačen ohrovt, fižol v zrnju, leča, grah, kumarice, paprika, redkev, čebula, česen, zelena, vsa v soli ali kisu konzervirana zelenjava.

Temno gosto prežganje z maščobo je strogo prepovedano.

Pražen, pečen, ocvrt (pommes frites), vsa močnata jedila iz krompirjevega testa, zelena

solata, endivija, regrat, srbska solata, kislo zelje v solati.

Mastni štruklji: ocvirkovi, orehovi, krompirjevi.

Jabolčni zavitki, močnate jedi z medom, orehi, mandljni, rozinami.

Sveže kvašene močnate jedi: potica, krofi, miške.

Masleno testo: vanilijevi rogljiči. Listnato testo: različne pastete, kremove rezine, torte.

Koruzen kruh, svež bel kruh, ovsen kruh.

Ostri mastni siri: gorgonzola, parmezan.

Šodo, na masti pečena jajca, jajčna majoneza.

Vsako nezrelo, s sladkorjem vkuhanu sadje, večje množine marmelade, orehi, mandljni, fige, rozine, sveže in posušene slive.

Paprika, poper, gorčica, surova čebula, surov česen.

ZAHVALI

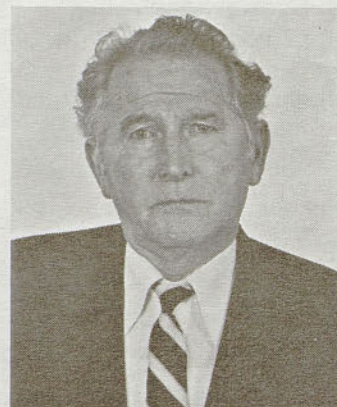

Svojo življenjsko pot je končal dragi mož in oče

Stanko BEDENIK,

upokojenec Taluma. Zahvaljujemo se sindikatu Taluma za venec in odigrano žalostinko.

Žalujoča žena in otroci

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, dedka in tasta

Alojza JERENKA,

upokojenca Taluma se iskreno zahvaljujejo sindikatu Taluma za denarno pomoč. Posebej hvala za odigrano Tišino.

Žalujoči hčerki z družinama

Poučna ekskurzija v Pariz

Nadaljevanje s prejšnje številke

3. Price Waterhouse

Firmo nam je predstavil g. Marko RUS direktor Price Waterhouse-a za Evropo. Firma je bila ustanovljena leta 1949 v Londonu. Trenutno šteje 39.000 revizorjev oz. v Evropi 14.000.

Dejavnost Price Waterhouse-a se nanaša na:

a) revizorstvo

- potrditev zaključnega računa
- pregled finančnega poslovanja
- atesti podatkov, prodaje....
- evolucija sistemov
- računovodstvo

b) davčno svetovanje

- svetovanje
- planiranje mednarodnih poslov
- pravni nasveti
- pomoč pri sporih

c) konzulanstvo

- strategije
- organizacija, sistemi in postopki
- informacije, tehnologija
- proizvodnja
- finančno planiranje in kontrola
- marketing
- osebje

č) nasveti v poslih

- vrednotenje podjetij — delnice
- registriranje na borzi
- privatizacija, deregulacija
- pomoč pri sporih

Predstavitev

Lansko leto je bil za firme Price Waterhouse, za PW kliente in za biznis nasploh največji izziv konstantno slabo stanje svetovnega gospodarstva - kateremu je celotna proizvodnja upadla za 0,3%.

V mnogih deželah so agresivni tožniki poskrbeli za pravo eksplozijo pravnih. Posledica tega je bilo povečanje včasih že pretiranih zahtev (terjatev) do proračuna šesterice.

Veliko je bilo korakov, ki so ustvarili pozitivne pogoje in ki obljublajo obetavne priložnosti PW firmam in njenim klientom:

- cvetoče tržišče po vsej Aziji predvsem Pacifiški predel,
- odprtje mej na Kitajskem, Vietnamu in Indokini
- hilateralna trgovina, ki izhaja iz dogovora o severnoa-

meriškem prostem trgu med Kanado, Mehiko in ZDA

— napredek v privatizaciji firm v Vzhodni Evropi, Mehiki in Južni Ameriki

Tesno sodelovaneje med firmami PW-ja in strateška uskladitev sredstev nas je privedla do spoznanja, da izkoreninimo te priložnosti.

V letih 1991/92 so PW firme po vsem svetu pridobile veliko pomembnih klientov. Te dosežke lahko pripišemo velikanskim naporom multidisciplinarnih, mednarodnih timov PW-partnerjev in osebja, ki jim je bilo najpomembnejše to, da so razumeli cilje in potrebe vsake posamezne družbe (firme).

Liste PW-jevih prestižnih klientov je gotovo jasen pokazatelj, da PW firme zagotovijo informacije, ideje in nasvete, ki jih družbe potrebujejo za uspeh.

Honorar firme je v letu 1992/1993 znašal 3.887 mio \$, kar pomeni 3,4% rast dohodka v primerjavi s preteklim obdobjem. Iz razgovora z g. RUS-om glede privatizacije so izdelovali različne postopke, svetoavli vladam, predlagali spremembe v zakonih o računovodstvu in podobno.

Kar se tiče same Slovenije smatra, da smo z miselnostjo še vedno v samoupravljanju, management ni usposobljen za izvedbo preobrata. Za Slovenijo je neusposobljenost oziroma usposobljenost managementa ključnega pomena. Spremembo mišljenja je treba začeti na vrhu. Smatra, da nimamo znanega cilja in pa mišljenja kako bomo cilj dosegli. Poglavitno napako vlade vidi v prehitrem prehodu zakonodaje v totalne spremembe (manjka predhodno obdobje in zakonodaja za to obdobje).

Spremembe bi morale nastajati postopno in sicer v povprečju trajajo 5 let, najmanj po 2 leti. Pri vsaki spremembi je zato potrebno določiti cilj — trajanje — vplive — kontrolo.

G. Rus je omenil tudi, da se je vlada Slovenije odločila za svetovalca v zadevi HIT in ELAN prav za njega.

4. Sindikat učiteljev

Pri sindikatu učiteljev so nas sprejeli člani upravnega odbora

(tajnik za mednarodne stike, član za probleme človekovih pravic in član za kulturo).

V Franciji obstajajo tri funkcije:

- državna funkcija, odvisna od države-vlade
- zdravstvena funkcija, v javnih bolnišnicah
- teritrijalna, ki vključuje agente v občinah in regijah (V Franciji se vsi, ki so financirani oziroma plačani od države imenujejo državni funkcionarji — učitelji, vojska, policija itd.)

Vse državne funkcije se podrejujejo istim pravilom zato imajo enake probleme plač in napredovanja.

Učitelji so najštevilnejši funkcionarji saj jih je aktivnih 4 milijone in 3 milijone upokojenih.

Danes je v Franciji 3 do 3,5 milijona nezaposlenih ki dobijo nadomestila med tem, ko učitelji niso med nezaposlenimi.

Učiteljeva obveza je služiti državi dokler traja delovna doba. Delovna doba pa traja med 35 in 40 leti povprečno pa 37,5 let.

Lahko so imenovani, ko so polnoletni. Trajanje delovne dobe je različno glede na funkcijo. Za upokojitev lahko zaprosijo pri 50 letih ali pri 55 letih starosti, običajno pa se upokojijo pri 60 letih.

Pokojnina je plačana od države in se smatra kot priznanje za služenje državi in samo državi. Pokojnina je računana na podlagi zadnje plače. Višina odgovarja 75% zadnje plače. Pokojninska doba med žensko in moškim je lahko različna samo na podlagi števila otrok. Pri plači ni razlik po ustavi (v privatnem sektorju pa te razlike dejansko so). Zato je tudi v javnem sektorju več žensk kot moških.

Imenovani so na podlagi natečaja, ki so obvezni za vse državne funkcije.

Prioritetna komisija proučuje in spremlja delo učitelja in predlaga njegovo napredovanje. Proučuje želje menjave delovnega mesta vendar država odloči o zahtevi. Garancija zaposlenosti ni garancija delovnega mesta. Lahko ga prestavijo. Redko je to iz enega mesta v drugo mesto, večina je to iz ene šole na drugo.

To so vsiljene premestitve iz strani države. Toda nasplošno so prestavitve zelo omejene.

Zakon o delu je za vse zaposlene ni pa za funkcionarje. V javnem sektorju ni kolektivnih pogodb ampak poseben dokument (zelo zajeten).

Prognoza inflacije je letno 2% do leta 1995. Sindikati se pogajajo za revalorizacijo plače, kot je predvidena inflacija.

Stavke učiteljev niso običajne, če pa se sindikat že odloči za ta korak, mora biti nekaj izrednega. V takem primeru stavka traja dan največ dva dni, saj v Franciji stavke učiteljev niso plačane. Zaradi tega se poslužujejo drugih oblik protesta (peticije, javni shodi itd....)

ZAKLJUČEK

V Pariz smo potovali z letalom iz Brnika na pariško letališče Orly. Polet je trajal eno uro in pol. Na poti iz letališča do hotela smo imeli panoramski ogled Pariza s postankom pri Notre-damski cerkvi.

Dan pozneje po obisku pri združenju kadrovske delavcev Francije smo se povzpeli na Eifflovo stolp. Ker je bilo že pozno popoldne med 18. in 19. uro smo imeli prelep pogled na nočni Pariz.

V petek zvečer drugi dan obiska smo obiskali kabare "EVE", ki je nekoliko manjši od znamenitega Moulin Rouge. V soboto tretji dan našega obiska v Parizu smo si ogledali še nekatere znamenitosti Pariza kot je Pompidou center, nakar smo šli v muzej Louvre. Vhod v muzej je skozi znano stekleno piramido, ki je bila odprta ob 200 letnici francoske revolucije. V muzeju je najznamenitejša slika Leonarda de Vinci-ja "Monaliza" (La Jococonde), ki je posejbarovana. Pred to svetovno znamenitostjo je zmeraj velika gneča.

V nedeljo na dan povratka domov smo se na poti iz Pariza na letališče ustavili v Versaillesu in si ogledali dvorec Louis-a XIV. Ta dvorec je največji na svetu. Po vzoru Versailleskega dvorca so evropski vladarji gradili svoje dvorce kot je Dunajski Schonbrunn.

Bojan Potočnik

Aluminij

Izdaja podjetje TALUM, d.o.o. Kidričevo. Ureja Vera Peklar. Fotografija: Stojan Kerbler, dipl. ing. Tisk: PP PC Ptujška tiskarna. Zaposleni v podjetju TALUM in v podjetjih v njegovi sestavi ter upokojenci TALUMA dobivajo list brezplačno. Naklada 2730 izvodov. Po mnenju Ministrstva za informiranje, št. 23/209-92, se šteje glasilo s prilogami med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarife št. 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov pa stopnji 5%.